

5. luokan mediaporras

TEEMA: [Mediataitoviikko](#) (joka on vuosittain yleensä helmikuun alkupuolella). Tämä mediapaja toteutetaan Keuruulla yhteistyössä Nuorisopalveluiden ja kirjaston kanssa, ja he ovat pajoista yhteyksissä kouluille automaattisesti).

Täältä löydät ohjeet ja materiaalit 5. luokan mediaportaan toteutukseen. Lue ja sisäistä nämä ohjeet huolellisesti ja lataa kaikki materiaalit valmiiksi ennen oppitunteja.

Tämän mediapajan teoria + toiminnallinen osuus on kokonaisuudeltaan 2 x 45 minuuttia, eli siis yhteensä kahden oppitunnin pituinen, jotka kannattaa pitää peräkkäin.

Materiaalit/välineet

1. tietokone + tykki + valkokangas
2. tabletteja/kännyköitä (Keuruun kirjastolla on lainattavissa 9 kpl tabletteja, pitää varata ja noutaa etukäteen)
3. kevyt editointiohjelma; esim. iMovie
4. (muistiinpanovälineet)

Valmistautuminen ennen oppitunteja

1. **Tulosta/lataa** itsellesi valmiiksi opetustuokio 1 – väittämät täältä: [5lk Väittämät](#).
2. Ks. **opetustuokio 2, Tietovisa/Kahoot** kohta ja valmistele sitä varten joko perinteinen tietovisa ja **lataa/tulosta kysymykset [Mediataitoviikon Tietovisa](#)** itsellesi valmiiksi tästä. Muista oppilaille myös muistiinpanovälineet tietovisaa varten; kynä ja paperi riittää.

Mikäli valitset tehdä yllä olevien kysymysten perusteella Kahootin, yksinkertaiset ohjeet siihen löytyvät [täältä](#). Kahootia varten oppilaat tarvitsevat tabletit tai kännykät. Jos he käyttävät henkilökohtaisia laitteitaan, tähän pitää muistaa kysyä lupa huoltajilta.

3. **Tulosta** oppilaille jaettavaksi materiaali opetustuokiota 3 ja päivän lopetusta varten, tiedostot löydät alta:

[Videoiden Suunnittelu](#)

[Mun Turvallisuussuunnitelma](#)

4. Lataa tai avaa tietokoneen välilehdelle valmiiksi [esimerkkivideo](#) Miisan Mielipiteitä (YouTube/mmiisas) opetustuokiota 3 varten.

Opetustuokio 1 (45 min)

1. Väittämät (10 min)

Ryhmä kerätään yhteen ja heitä pyydetään nousemaan ylös. Pajan vetäjä esittää nämä erilaiset media-aiheiset väittämät liikunnallisilla tehtävillä höystettynä. Oppilaat vastaavat väittämiin liikkumalla, mikäli väittämä koskee heitä.

1. Se, joka ehti olla puhelimella jo tänä aamuna, heiluttaa käsiä ilmassa.
2. Se, jolla on oma sähköpostiosoite, nostaa oikean käden ylös.
3. Se, joka kuuluu Facebookiin, Instagramiin tai muuhun sosiaaliseen mediaan, hyppää kerran.
4. Se, joka käyttää Snapchatia, nostaa molemmat kädet ylös.
5. Se, joka pelaa nettipelejä kavereiden kanssa, hyppää kaksi kertaa.
6. Se, joka on pelannut K16 tai K18 pelejä, hyppää kolme kertaa.
7. Se, joka on pelannut nettipelejä joskus vanhempiensa kanssa, nostaa vasemman jalan ilmaan.
8. Se, joka on törmännyt nettikiusaamiseen, kurottaa sormilla kohti varpaita.
9. Se, joka on saanut vanhemmilta huomautuksen liiallisesta pelaamisesta tai netissä olemisesta, irvistää.
10. Se, joka on joskus katunut nettiin laittamaansa kuvaa tai tekstiä, tekee x-hypyn.
11. Se, joka seuraa jotakuta tubettajaa, nostaa oikean jalan ilmaan.
12. Se, joka on tutustunut uusiin kavereihin netissä, pyörii kerran ympäri.
13. Se, joka on joskus laittanut omia kuvia nettiin, tekee hassun ilmeen.
14. Se, joka on saanut kivoja kommentteja omista kuvistaan, taputtaa.

VINKKI: Voit myös halutessasi muokata väittämiä oman makusi/tarpeidesi mukaan!

2. Tietovisa/Kahoot (20 min)

Tämän tietovisan voi toteuttaa joko [Kahootina](#) tai perinteisenä tietovisana ryhmissä, niin että pajan vetäjä lukee kysymyksen ja vaihtoehdot ääneen, ja oppilaat kirjoittavat oikean vastauksen paperille. Oikeat vastaukset käydään jälkeenpäin yhdessä läpi.

Kysymyksiä media-aiheista. **(lihavoitu teksti on oikea vastaus)**

1. Julkaiset Instagramissa pikkuveljen kuvan, vaikka veli kielsi.
 1. Alaikäisillä ei ole päätösvaltaa, joten kuvan saa julkaista.
 2. **Kuvia ei saa julkaista ilman kuvassa olevan henkilön lupaa.**
 3. Perheestään saa vapaasti julkaista kuvia.

4. Otin itse kuvan, joten saan vapaasti käyttää sitä.

2. Otin kaverin puhelimella kivan kuvan ja kaveri osallistui sillä kuvakisaan.
 1. **Kaveri on huijannut kilpailun järjestäjää.**
 2. **Kuvan oikeudet ovat aina kuvan ottajalla.**
 3. Otan Googlasta jonkun hienomman kuvan ja osallistun sillä.
 4. Kuva on kaverin puhelimessa, joten se on hänen.

3. Snapchatissa ei ole vaaraa, että jakamani kuva leviäisi.
 1. **Kaikkien julkaisujen kanssa on aina se riski.**
 2. Totta, kuva katoaa tietyn ajan kuluessa kuitenkin.

4. Mitä voi tehdä, jos näet kiusaamista sosiaalisessa mediassa?
 1. **Laittaa positiivisen kommentin.**
 2. **Ilmoittaa ylläpidolle.**
 3. Haukkua kiusaajaa.
 4. **Kertoa vanhemmille.**

5. Voiko poliisi selvittää nimettömänä netissä esiintyvän henkilön oikean nimen?
 1. **Kyllä.**
 2. Ei, koska nimettömyys suojaaa myös poliisilta.

6. Äiti aikoo viedä lapsensa (9 v.) katsomaan alle 12-vuotiailta kiellettyä elokuvaa. Onnistuuko?
 1. **Jep, ikärajoista voi joustaa kolme vuotta.**
 2. **Juu, ikärajoista voi joustaa aikuisen seurassa.**
 3. Ei, ikärajoista voi joustaa vain vuoden tai pari.
 4. Haloo, ei tietenkään!

7. Mitä seuraava kuva tarkoittaa pelin kotelossa?
 1. **Peli sisältää syrjintää**
 2. Peli ei sovi lyhyille

3. Moninpeli
4. Mustavalkoinen

(voit ladata kuvan käyttöösi [täältä](#))

Napauta kuvan päällä hiiren vasemmalla painikkeella ja valitse valikosta vaihtoehto “tallenna kuva nimellä...”)

8. Mitä peliriippuvuus tarkoittaa?
 1. Pelit kiinnostavat ja ovat harrastus muiden ohella.
 2. Pelien ostamista usein.
 3. **Pelien pelaamiseen kuuluu suurin osa vapaa-ajasta.**
 4. **Rahaa kuluu toistuvasti pelaamiseen.**

9. Wikipediassa sanotaan, että Timo Parvela on kirjoittanut 60 kirjaa. Uskotko?
 1. Kyllä. Netissä yleensä kaikki pitää paikkaansa.
 2. **Ei välttämättä ole totta.**
 3. Kävin kirjastossa laskemassa ja niitä oli vain 32.
 4. Wikipediassa on varmaan tietoa.

10. Saako netistä löydettyjä kuvia käyttää vapaasti omissa koulutöissä?
 1. Kaikki mikä netistä löytyy, on vapaasti käytettävissä.
 2. Kuvia ei saa missään nimessä kopioida.
 3. **Koulun luvalla kuvia saa liittää, kuvaaja on kuitenkin mainittava.**

11. Saako tietokirjoista ja netistä kopioida tekstiä omaan koulutyöhön?

1. Voin kopioida suoraan tietoa kirjoista ja netistä.
2. Jos mainitsen tekijän ja teoksen, voin lainata yks. lauseita. ***
3. **Saan kirjoittaa omin sanoin, mitä tietoa olen löytänyt.**

12. Kuinka paljon ennen nukkumaanmenoa puhelin tulisi laittaa pois, jotta se ei vaikuta uneen?

1. 5–10 minuuttia aiemmin.
2. 30 min–1 tuntia aiemmin.
3. Samaan aikaan kun itse alkaa nukkua.
4. **2–3 tuntia aiemmin.**

13. Salasana on kuin...

1. kotiläksyt: aina unohduksissa
2. kaukosäädin: aina hukassa
3. uudet lenkkarit: sopii esitellä ja vertailla kaverin kanssa
4. **alushousut: ei lainata, eikä jätetä näytille lojumaan.**

Opetustuokio 2 (45 min)

1. Ongelmia ja ratkaisuja (35 min): Videoiden teko

Oppilaat jaetaan 2–3 hengen ryhmiin ja jokainen ryhmä pääsee harjoittelemaan tubettamista eri aiheista. Videon tarkoituksena on vaikuttaa katsojaan videon keinoin. Videot on helppo editoida esim. iMovie-sovelluksessa.

Huom.! Videoita ei oikeasti julkaista YouTubeen!

Esimerkkivideo: Miisaksen lyhyt mielipide koulukiusaamisesta, alkaa kohdasta 2:09 ja loppuu noin 2:31 https://www.youtube.com/watch?v=NzyDbdJr_Bs

Aiheen saa itse valita seuraavista:

- netti-/some-/koulukiusaaminen
- peli-/puhelinriippuvuus
- pelikulttuuri (esim. pelimaailma, ikäraajat, käyttäytyminen)
- ilmastonmuutos
- yhteistyö

Videon kesto saa olla 1–2 min. Aikaa kuvaamiseen on n. 20 min. Tukena lyhyt suunnittelurunko [Videoiden Suunnittelu](#).

Tämän jälkeen käydään video kerrallaan läpi ja keskustellaan videosta. Aikaa purkuun n. 15 min. Videoista tarkkaillaan kuvakulmia ja rajauksia sekä pohditaan musiikin käyttötarkoitusta. Millaista tunnelmaa se luo?

2. Päivän lopetus (10 min)

Jokainen oppilas täyttää [Mun Turvallisuussuunnitelman](#).